

& pati, ubi delictum suam maculam indicat pullulare. Audivisti sanctos Martires, præcipue apud Iapones, per costas, lateraque feriri, ac sive vulturari. Ausulta causam apud Phorium in sua Bibliotheca, num. 830. pag. 522. cum Chrysostomo homil. XL. Martyrum, sic fantem: *Etenim ut plurimum percussi sunt rotis costis, quandoquidem per costam peccatum intravit.* :: Poliuntur igitur Martires in costis, unde peccatum irrepit. Hinc colliges, cur Baldad apud lobum capite 18. vers. 12. impii hominis tormentum, & maximum super omnia supplicium famis, sive inedia in costis fieri deprecetur, his verbis: *Attenuetur famam robur ejus, & inedia inuidat costas illius.* Quid enim habet cupiditas edendi, aut à cibo viri impii abstinentia, cum costis commune? Stomachus verò, sive ventriculus est, qui fame torqueatur, non costarum ossa spinæ corporis coharentia. Unde dicit Horatius 2. serm. satyr. 2. num. 17. & 18. ad rem nostram: *Cum sale panis latrante stomachum bene leniet.* Durissimum autem supplicium, aut gravissimum mortis genus est famis; hæc enim, ut diuturnus malum, ocyus torquet, lentiùs tabefacit, & sensim occidit: idcirco non alteram corporis partem fame inediaque torqueri Baldad desiderat ac precatur, nisi costas hominis scelerati & nequissimi: sanè ut ille puniatur in costis, unde peccatum irrepit; intrerque in ejus ossa tormentum, per quæ peccatum etiam intravit.

§. IV.

Qui se è prosperis semel prorutum à fortuna præsentit, prudenter sibi in miseria interitum auspicari debet.

14. Posuit (Iahel) supra tempus capitis ejus (Sisara) clavum, percussumque malleo defixit in cerebrum usque ad terram, &c. Indicum cap. 4. vers. 21. Ita ut Sisara inter pedes ejusdem Iahelis jacens conculationi feminæ subjaceret, ex capite 5. Judicum, vers. 27. O Principum, & Magnatum misera conditio, instabilisque fortuna! Heri se-debat Sisara suo in palatio florens, immò etiam in regio & triumphali curru Chananiorum ductabat exercitus: & jam de curru desiliens, & pedibus fu-

giens uti gregarius miles, ad feminæ confugit aylum, ubi insperatam adveniens mortem, non solum in strati decubuit aut quievit gradu Iahelis, sed confixus clavo terra, veluti ipsa fortunæ rota, volvebatur inter heroidis validissimæ plantulas, sub quibus jacuit exanimis & miserabilis, qui quondam magnus & illustris, ex capite 5. Judicum, vers. 27. Qui fortunæ rotâ volutus elevabatur in altum, tanquam vilissima rota jam præcepis volvitur super terram. Pone principes eorum, Deus meus, pone illos ut rotam, exclamat David psalmo 82. vers. 12. & 14. Rota enim vix cùm elevatur, deprimitur statim usque ad terram, quam sua superficie veluti ore lambit. Ut rotam igitur Deus superbos & excellentes ponit principes, dum illos non solum è solio deturbat, sed usque ad terram humiliat, ut ait Psaltes psalmo 146. vers. 6. ubi ex Græco legitur: *Deus ad solum impios vehementer allidens.* Sic accedit Sisara in solo terraque clavo terebrante confixo: de eo enim Hebræa lectio & Chaldæa capite 5. Judicum, vers. 27. sic testantur: *Inter pedes ejus (scilicet Iahelis,) incurvatus est, curvatus est, cecidit.* Quia de fortibus, superbis, sublimibus & potentibus gloriose exaltatis fortunæ scriptum est Isaiae cap. 5. vers. 15. sic: *Et incurvabitur homo, & humiliabitur vir;* non solum usque ad terram & ultimam saeculi miseriæ, sed usque ad æternam mortem. Ubi gasper Sanctius in sua Paraphasi, scribit de conspicuis atque nobilibus peccatoribus: *Qui prius altiora spectabant, & aversabantur humilia atque communia, cogente fortuna conversione, ab irato Deo ad terram, quam despxisse videbantur, deprimuntur.*

15.

Deprimuntur itaque qui adversa fortuna cadunt, usque in finem suum, non eorum qui superbierunt. Ait enim Seneca in prefatione ad lib. 3. Natural. qq. de Fortuna: *Nescit enim quiescere, gaudet lati tristia substituere, & utraque misere.* Itaque in secundis nemo confidat. *Quid exultas?* Ista quibus vobis in summum, nescis ab te relictura sunt: habebunt suum finem, non tuum finem. Finis noster vivere est, felicitas est & prosperitas: sed fortunæ adversæ finis, mors est misera, & interitus insuperatus. Ideo idem Stoicus epist. 4. aiebat: *Noli huic tranquillitati confidere: momento mare evertitur: eodem die, ubi lusserunt navi-gia, sorbentur. Cogita posse latronem & hostem*

hostem admoveare jugulo tuo gladium, &c. Inclitos ac superbos opibus, & in secundis viventes Isaias alloquens cap. 25. vers. ult. aiebat sub inanimatorum murorum typo: *Et munimenta sublimum murorum tuorum concident, & humiliabuntur, & detrahentur in terram usque ad pulverem.* Non sufficit sublimibus & excelsis in fortunæ culmine florescentibus, cadere usque ad terram, quin infimo sepiantur in pulvere; pulvis enim symbolum mortis est. Unde de Ruffini casu canebat Claudianus lib. 2. in eundem:

— *Jacet en qui possidet orbem
Exiguae telluris inops, & pulvere raro
Per partes tegitur, nusquam toties se-
pultus.*

Solet fortuna cùm venit ad summum suum devolvere rotam, & summa imis commutans nunquam diu stare, & fortunatum usque ad ultimam miseriæ dejicere.

*Omnia sunt hominum tenui pendentia
filo.*

Et subito casu que valuere ruunt. Sic canebat Ovidius epist. 3. ex Ponto, libro 4. num. 35. Vide illum inibi, ubi fortunam Mari Imperatoris recenset, qui post victoriā de Jugurtha Numidiæ Rege Partam, & post sex Consulatus expletos (quod nemo alijs gescit,) ad Minuturnensem deveniens profugus & vixit paludem, jacuit in cœno, ac delituit in limo miserrimus inter miseros.

16. Ausulta Ieremias lamentum Threnorum cap. 4. vers. 2. & 5. ubi de inclitis ac nobilibus Ierosolymitarum proceribus, & excellentioribus viris, sic declamat: *Fili Sion incliti, & amicti auro primo: quomodo reputati sunt in vasa teste, opus manuum figuli?* Urbis Ierosolymæ delicie, viri potentes & nobiles, auro pretiosiori induiti, elegantes aspectu, & majestate incliti, sic sunt jam à fortuna humiliati, & in magnam redacti miseriæ, ut luteis, vilissimisque testeis vasculis comparandi sint. Pergit jam Vates vers. 5. & traducit in potentiores planetum: *Qui vescabantur voluptuose, interierunt in viis: qui nutriebantur in croceis, amplexati sunt stercore.* Nempe qui delicate epulabantur quotidie, lauteque bibebant, jam fame consumpti in viis & tri-viis passim prostrati jacebant: & qui purpura prius inuebantur & croco, in pulvere, in sterquilinoque insepulti jacebant exanimes: vel adhuc vita pollentes, existimabant se felices, si simetum ad cubandum haberent, aut si sterquilini-

R.P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

nium invenirent, ubi transigerent longissimas in miseriis noctes. Date florem Moab, quia florens egreditur, ait Dominus per Ieremiam cap. 48. vers. 9. Ac si dicat: Videte felicitatem Moab, ejusdilectias, soli ubertatem atque divitias, quibus veluti rosis coronatur ad ornatum, fastum & gloriam: videte, inquam, & attendite quām transitoria fuerit ejus gloria jaētanta, dum ibid. vers. 11. legitur: *Fertilis fuit Moab ab adolescentia sua, & requievit in facibus suis.* In sorribus, & in facibus jacet miserrimus Moab, qui nuper florens coronabatur floribus, qui splendebat auro, & pretioso ornatus incedebat lapide. *Quo magis splendet auro, pretiosoque lapide,* (de Moab inibi loquitur Sanctius num. 16.) floribusque ad elegantiam pro corona contextis, tunc propior est morti, aut cruci vicinior: sic etiam nullo non tempore timenda est magis fortuna conversio, & quidquid magis aversatur natura, quām cùm his rebus magis abundamus, que fortune existimantur dona, & natura blanditiae. Etenim quasi in indivisibili puncto stant simul prosperitas & miseria. Recole Belisarium Romanorum Praefectum Vandalos superantem, & subjugantem felicissime Parthos: annon in momento Iustiniani imperio exoculatus mendicans devenit in pulverem, in terraque sedebat? Annon Pazastes Turcarum Rex potentissimus, à Tamburlano superatus & vixit, super terram reptans, huic equum ascensu humeros inclinavit, dorsum suum offerens pro scabello?

Itaque felicitas mundana parum, aut nihil firma est, hujus saeculi prosperitas in puncto stat, respiciens casum & lapsum. Prosperitatis symbolum luminosa stella proponitur à Piero Valeriano cap. 44. pag. 330. col. 2. litt. E. Audi nunc quid de hoc felicitatis signo Virgilius intonat lib. 2. Aeneidos, cantu 69. & seqq.

— *Subitoque fragore
Intonuit lavum: & de calo lapsa per
umbras
Stella facem dicens multa cum luce cu-
currit.*

Super tecta Anchisi habitaculi stella labitur, & cùm cedit, convolvitur umbras, ut magna lux non sine caligineluceat: ad quid, nisi ut perniciem & fortunæ casum prænuntiet? Id adnotat Artemidorus lib. 2. cap. 18. dicens: *Neque ca-
dentes in terram stelle, neque disparen-
tes, bona sunt: multorum enim perniciem
præfigunt.* In hujus rei argumentum le-

O O O 2 gimus

gimus Apocalypsis cap. 6. vers. 13. hæc verba: Et stelle de calo ceciderunt super terram. Si corpora sunt levia, luminosa atque cælestia, cur non cadunt super ignem, super aërem, aut super aquam; sed super terram? Quia terra infimum & ultimum est elementum; & cùm stellæ, potentes sœculi figurantes, labuntur, non in aliquo gradu sublimi quiescunt, sed usque ad ultimum terræ locum, sive centrum infimum delabuntur. Pro occasione loquitur Plutarchus in moralib. sic: Ut decidua stella subito extinguntur, ita quos fortuna subito in summa provexit, repente corruere solent. Hoc repentina casu cecidit ille florens & potentissimus impius, de quo Psaltes psalm. 36. vers. 35. & 36. canit: Vidi impium superexaltatum, & elevatum sicut cedros Libani. Ex Hebræo: Vidi impium fortē & virescentem instar lauri viridis. Et statim subdit: Et transi, & ecce non erat. In Hebræo est tertia persona, & legitur Τόνυ, Vaiahabor; scilicet, & transiit; ut nullum sit tempus intermedium ab elevatione & prosperitate, ad casum & ruinam potenter ac virescentis impii.

18. Vedit Moravia superexaltatum impium & superbū suū Regem Suntoplacum super cedros Libani, Dei Sanctos contemnentem, & sacratissima Vasa conculanter: sed transiit parum temporis, & ecce jam non erat, qui superatus ab Arnulfo Imperatore, in desertum a fugit, mutato habitu, ubi pauper & miser consenuit in nemorum solitudine, ex Dubravio libro 4. Huic simile vedit Istræl in superbia & abundantia Achab sui impiissimi Regis, qui post tot commissa flagitia, cultu regio vestitus, & in solio sedens splendido, adversus Syriæ Regem committere bellum exabit, cupiditate Ramoth Galaad stimulatus atque compulsus. Jam prælium instabat, & Achab cupiens in arenam descendere, personam hominis humillimi induens, mutavit habitum suum, & ingressus est bellum, ut 3. Reg. cap. 22. vers. 30. refertur. Plebeium gregarii militis habitum induit Achab è solio descendens, deposito diademate regio, ut propria sua manu fortunæ rotam devolvat ad ima, qui paulò ante supremum excelsi solii clavum apicemque tenebat. Nec ibi adversa fortuna stetit; nam etiam si procul à gladiis, & iætibus hostium Achab se se absconderet, Domino tamen ejus superbiam & nequitiam vindicante, Vir quidam tetendit arcum, in incertum sagittam

S. V.
Somno indulgentem audacter ejus aggreditur hostis. Timeat tyranus humiliari coram illis, quos ipse direxerat; nam cùm impiorum fortuna decrescit, piorum augetur felicitas.

Quid soporem morti consocians defecit, & mortuus est. Humiliavit ergo Deus in die illo Jabin regem Chanaam coram filiis Istræl, &c. Iudicum cap. 4. vers. 21. & 23.

Non decet principem solidè dormire. Græcorum hoc proloquium apud bellicosos viros versabatur. Nam ex eo quod quisque Princeps, Rex, Imperator, aut Exarchos

Exarchos est, nonnullos adversus se hostes advocat: quem si dormientem somnoque deditum reperiant, absque dubio interficiant. Id accidit miserabilis Principi & supremo Duci Sisara, quem sopori traditum clavo per tempora adacto, Iahel validissima necavit herois. Semel cœpit Sisara dormire, sed deinceps nunquam evigilavit, quia incautus sese tradidit somno, dum vietus ab hostibus profugebat. Dormientem juvenem baculo pungens Diogenes, sic illum alta alloquebatur voce:

Surge, ne quis, dum dormis, à tergo in fixerit hastam.

Hinc est, quod Abisai filius Saraïæ, & Davidis socius, descendente Davide in Saulis castra, cùm omnes Saulis milites altus jam somnus occuparet & sopor, intuens Saulem dormientem, & magno sopore occupatum, sese obtulit Saulis Regis interfectorum, audacterque propria Saulis hastæ illum perfodere ausus, ad Davidem inquietabat, 1. Regum 26. vers. 8. animosa voce: Nunc ergo perfodiam eum lancea in terra semel, & secundâ opus non erit. Negat David, neque fas esse dicit ab alio quam à Deo, Regem unctum à Domino occidi. Verum ut suam David in Regem innocentiam probaret: Taliigitur David hastam, & scyphum aquæ, qui erat ad caput Saul, &c. ibid. vers. 12. Sanè Abisai, in potentissimum Regem non sic insurgeret, si eum attenderet vigilans. Vedit illum profundo sopore captum, & jam de facili illi minatur mortem, cui infigere hastam uno iætu promittit, illum æstimans jam mortuum. Est enim mors somni soror, & somnus mortis germanus, ex D. Nysseno tom. 1. orat. adv. eos qui differ. bap. & tomo 2. oratione 2. in sanctum Pascha. Si dormit rex, si sic profundo sopori indulget, confidenter illum aggrediar (inquit Abisai,) & propria ejus lancea ipsum semel in terra confodiam, quin opus sit illum ferire secundò; nam sopor socius mortis est, & necis frater.

20. Virgilii 6. Æneidos, n. 278. sic canebat: Tum consanguineus lethi sopor. Nam somnum & mortem, noctis filios esse effingit Hesiodus in Theogonia, & docuerunt Pausanias libro 5. Gorgias Leontius apud Ælianum 2. variar. hist. cap. 35. Homerus Iliad. 14. de Iunone, & alii. Itaque hanc similitudinem, societatem, consanguinitatem, aut fraternitatem somni & mortis tacite docens Epanomondas Imperator, militum suorum

historia, ex 2. Regum, cap. 4. Infestissimos hostes habebat Isboseth viros duos, Rechab & Baana: isti per insidiosam simulationem quadam die in illius penetrale ingressi, meridianum captantem somnum in lectulo necavere, ut 2. Reg. 4. vers. 7. sic refertur: Cùm autem ingressi fuissent dormum, ille dormiebat super lectum suum in conlazi: & percipientes interfecerunt eum, &c. Jam à diebus multis illi duo centuriones, seu militum principes audacissimum illud facinus conceperant perpetrandum: verum observantes tempus opportunum, meridianum elegerunt, quando somnus est potentior in eis qui laute & splendide ingurgitationi indulgent.

O O O 3. Qui